

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an: 20 cor. pe 1/2
an: 10 cor.; pe 1/4 de an:
5 cor.; pe 1 lună: 2 cor.
N-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trănatate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se naposază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un sîr garmond prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atît abonamentele cît și
insertiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Deputații români“

din Dietă.

(M—L.) În lungul șir de articoli ce ziarele maghiare au scris în chestia intrării sau nu în parlament a reprezentanților poporului român, nu odată s'a accentuat — și nu cu puțină răutate — că poporul român își are reprezentanții săi legali în parlamentul țării și încă „deputați români guvernamentali“.

Scopul ziarelor maghiare a fost de-a înfațișa pasivitatea decretată în conferențele noastre naționale ca o acțiune daco-română, ca o hotărîre provenită nu din nelegiurile, șicanele ce le suferă zilnic poporul român din partea guvernului maghiar și a organelor sale, ci ca o acțiune care tinde la ruperea poporului român de către Ungaria și la unirea tuturor Românilor sub un singur sceptru. Zilnic suntem timbrați de daco-români, trădători de patrie, iredentiști și alte epitete ce chiar organele guvernului din abundență revărsă asupra noastră. Toate aceste acuze cad însă în urma purtării liniștite și a iubirii de patrie ce o dovedește poporul român.

Un lucru e adevărat din ceea ce scriu ziarele maghiare. Da, sunt în parlamentul țării deputați, dar' cari sunt Români de naștere dar' nu și de sentimente, sunt un fel de cameleonii politici, cari însă sunt departe de a fi reprezentanții poporului român. Protestăm contra acestei tendințe ce guvernul și presa maghiară o urmărește de-a prezenta pe un *Szerb Győray*, *Vua Péter*, *Cs. kán János*, *Mihály Péter* și *Fassie Teodor* ca reprezentanți legali ai poporului român. Acești domni „deputați români“ pentru noi nu sunt decât niște instrumente oarbe în mâna guvernului, oameni cari nici odată nu au avut în vedere binele și propășirea poporului român, ci singura lor grijă e să ajungă la venite grase ca să poată trăi comod. Decît un post de deputat câștigat pe aceste căi, mai bine servitor la un Român cinstit. Cu fapte se poate dovedi că actualii „deputați români“, nu sunt reprezentanți legali ai poporului român.

Părintescul guvern maghiar făurește tot felul de legi contra noastră, organele supuse lui ne chinuesc, ne împușcă, ne fac zilnic nedreptăți, ne suprimă drepturi inarticulate în lege, ne batjocoresc limba și naționalitatea noastră și ați auzit d-voastră, cinstiți cititori, ca vre-un deputat român să fi protestat în parlament odată în contra atîtor nelegiuri? Unii ar zice că tăcerea „deputaților români“ ar fi răsplică din partea guvernului prin oarecari favoruri ce le face guvernul acelor cercuri române, cari au calcat hotărîrile conferențelor naționale. Dar lucrul acesta nu e adevărat. Oare cercurile electorale din Banat, cari sunt reprezentate prin *Szerb Gyuri* și *Vua Péter*, sunt scutite de acele nelegiuri? Sau instituțiile grănițarești dela Năsăud, în care cerc e „deputatul național al Năsăudului“ *Csokán János*

sunt lăsate în pace? Sau Maramureșul reprezentat prin *fratele mitropolitului dela Blaj* și Bihorul prin *Fassie* o duc mai bine? Nu. Din contră. În acele ținuturi ori-ce instituțiuni românești decad, viața românească atît politică, cît și socială sau nu există sau e pângărită cu infracțiuni jidano-maghiare, asupririle sunt mai mari, oficialii maghiari sunt mai șoviniști, mai cutezători. Și dacă cel nedreptățit se plînge, însuși „deputatul român“ face treaba mușama la guvern, căci interesul „deputatului român“ e să trăiască cu bine și în pace.

Sunt câteva zile de când s'a primit în dietă bugetul cultelor și al instrucțiunii publice. Atît oratorii opoziționali, cît și guvernamentali s'au exprimat că în școlile medi nemaghiare se crește tinerii în spirit contrar ideii de stat maghiar, că școlile naționalităților trebuie supravegiate mai strict, ba s'a cerut chiar închiderea școlilor susținute de naționalități, căci tinerii eșiți din ele devin cei mai mari contrari ai „nației singure alcătuitoare de stat“.

Și pe când s'au spus toate aceste acușări neîntemeiate și s'a dat sfat ministrului *Wlassics* să ne nimicească instituțiunile și cultura noastră națională, „deputații români“ erau de față și nici unul nu a cutezat să declare în plenul ședinței că toate cele spuse sunt curate minciuni. Să declare că e greșită ideea ce o predică șoviniștii deputați că numai cel ce se închină molochului ideii de stat maghiar e patriot, să declare că în această țeară noi Români suntem popor băștinaș și aci dorim să trăim ca români ear nu ca renegați. Dacă nu mă înșel *Csokán János* a fost director la un liceu român, el dar ar fi fost mai competent să spună cum și în ce spirit se crește tinerimea.

Un singur „deputat român“, *Fassie Teodor*, în ședința din 28 Februarie a zis: „nu are drept *Bartha Miklos* când afirmă că în gimnaziile cu limbă străină nu se crește buni patrioți“.

Și oare această scurtă aserțiune a unui singur „deputat român“ e răspuns suficient atîtor grave acuze ce ni s'au adus? Nu. Dacă acești cameleonii politici pe cari ziarele maghiare îi numesc „deputați români“ ar fi în adevăr reprezentanți legali ai poporului român, ar fi respins aceste acușări, ar fi devedit că poporul român e patriotic în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Până când ei nu reprezintă cu cinste și demnitate interesele politice, culturale și economice ale poporului român așa după cum interesele lui naționale pretind, până atunci pentru noi ei rămân niște instrumente în mâna guvernului maghiar, niște renegați odioși.

Și când poporul român va decretă intrarea în parlament, va fi reprezentat nu prin niște renegați sau oameni egoiști, ci prin Români cinstiți.

Budapesta.

Acțiune politică. *Ajungînd la al V-lea articol dintr'o serie intitulată „Acțiune politică“, organul mitropolitului I. Micșianu recapitulează după cum urmează:*

„O singură cale ne mai rămîne deschisă, cea mai extremă modalitate de luptă, cea mai anevoioasă și cosumătoare dar' cea mai sigură și eficace.

„Înțelegem: participarea la alegeri, prin lupte fie cît de grele; intrarea în dietă, în condițiuni fie cît de vitrege și manifestarea rezistenței pasive a poporului român în fața parlamentului țării, în fața și la auzul lumii întregi.

„Suntem firm convinși, că în poporul român mai este atîta putere de viață, ca cu toate presiunile și ilegalitățile să poată alege încă un număr fie-cît de mic de deputați naționali, cari să se supună datorinței anevoioase, dar' nu mai puțin frumoase de a semnala în parlament atitudinea noastră de rezistență pasivă.

„Nu este vorba pentru noi de o luptă constituțională normală, în care să fim reprezentați corăspunzător importanței noastre numerice, intelectuale și economice: ci e vorba de o demonstrațiune politică, de un act de ultima rațiune constituțională, care va eși cu atît mai mult la iveală, cu cît mai necorespunzător va fi numărul reprezentanților nostri față cu masa ce o formăm în sta“.

„Profeții“.

După încheierea dualismului înțeles de *Deak*: ce va deveni dualismul dacă Austria se destramă? — spune „*Magyarország*“, — marele bărbat de stat a răspuns: „împărățiile mari nu se destramă cu una cu două“.

Și cu toate că atît întocmirile cît și geniul lui *Deak* sunt mereu citate drept autoritate de politicieni, organul ugronist e tentat a primi altfel de „profeții“, întrucît privește viitorul monarhiei noastre.

Eată cum raționează „*Magyarország*“:

„... sfîrșitul procesului nu poate fi altul decît acela că terenul german va lunea cu totul de sub picioarele dinastiei. Nemulțumirea germanilor Austriei la urma urmelor se va întîlni cu imperialismul german care puternic se dezvoltă; și se va vădiți tendința, ca vechile provincii ereditare, adică întreagă Austria, afară de Galizia, Bucovina și Dalmația, se vor anexa imperăției germane...“

Astfel raționează, astfel de profeții își însușește independențistul din vorbă. Astfel crede un colaborator al lui *Bartha Miklos* că a prins firul unei viitoare desfășurări a situației politice din Europa centrală!

Dar pe când kossuthismul dela obârșie s'a prezentat ca un curent politic fără cumpăt, echilibriu și putința unei obiectivități în judecata politică și ca dușman al întocmirii monarhiei, — pe atunci o similară coardă resonând în coloanele lui „*Pesti Napló*“; nu putem să nu înfierăm cu indignare spusele ziarului guvernamental.

Eată cum vorbește „*Pesti Napló*“ într'un articol preamăritor pentru activitatea ministrului de honvezi:

„... Ce s'ar întîmpla, dacă (să nu deo Dumnezeu) s'ar relatare evenimentele dela 1848? și dacă din nou ar răsună „*mindnyájuknak el kell menni*“? Cum ar sta maghiarii în chestia armatei maghiare? — dacă nu ar fi organizat o ministru *Fehérváry*, cu gloate, etc.

Eată la ce se pregătesc „alcătuitoarii“ viitorului... imperiu maghiar, eată ce visează șoviniștii, eată cine sînt „stâlpii“ și unde e „centrul“ monarhiei!

Pe când un distins bărbat politic român a zis într'un moment solemn, că Austria dacă n'ar exista ar trebui creată, pe-atunci „patrioții“ maghiari se pregătesc să-i împartă cămașa...

Dar, nimeni nu e profet în țara sa, cu atît mai ales, când tripodul de pe care vorbește este șoldit; — când un artificial improvizat stăpîn al situației... dispune.

Din Dietă.

— Ședința dela 4 Martie. —

A fost a doua zi, de când se debate în Dieta ungară bugetul ministerului de honvezi. Debaterea asupra acestui buget totdeauna a fost un privilegiu mult dorit și așteptat de toți patrioții din cameră pentru a-și spune dorurile inimii și a-și arăta arama pe față îndeosebi relativ la vechia lor pretenție pentru armata națională maghiară. Căci armata comună — nu'ți poate de loc multămi. Spiritul dintr'însă — zic ei, — este o nenorocire, un spirit încărcat de pericole pentru „ideea de stat“, pentru atopia ideii. În giurul acesteia se învîrte și de astă-dată în Dietă toată discuția aprinsă între șoviniștii opoziționali și guvernamentali. Și nu se găsește un singur orator între dînșii, care să discute chestia și din punct de privire al intereselor obștești ale statului.

Cei mai voinici oratori ai ședinței dia 4 Martie înainte de pauză au fost *Rátkay László* și prim ministrul *Szell*, care a luat cuvîntul în locul bolnavului ministru de honvezi *Fejérváry*; ear' după pauză și-au expus vederile și dorințele privitor la obiect opozițional *Thaly Kálmán*, *Ugron Gábor* și ministrul president *Szell*, care a ținut să releveze meritele ministrului *Fejérváry* pentru resortul honvezimei.

Ocupându-se în articol separat de discuția asupra acestui buget, „*Egyetértés*“ în numărul de ieri, între altele, scrie următoarele:

„Avem, fără îndoială, drept legal la armată separată maghiară. Pentru asta o'am avé să regretăm jertfele, ori-cît de grele ar fi ele. Dar' n'o căpătăm; fiindcă naștunea o dorește. Ear' dacă nația maghiară dorește ceva, spiritul tradițional austriac se opune... Avem însă honvezime. Asta e mândria noastră; asta e puterea armatei maghiare. Dar' influința austriacă tinde să furieze spiritul austriac și în spiritul acestei instituțiuni curat maghiare și nașionale, pentru-ca cu ori-ce preț să'î micșoreze importanța de putere armată. Pentru acest scop se iau măsurile militare de-a pune honvezimea maghiară tot în mai strînsă legătură cu armata comună și treptat a o

subordona conducerii acesteia. Pentru acest scop sunt și dispozițiile acelea, care introduc la honvezime limba germană.

„Pentru astea ne plângem noi. Că avem noi dreptatea pe partea noastră: asta e lucru secundar. Chiar dacă e justă revolta noastră, ru e cine să ne ajute.

„Poftiți și ascultați numai pe ministrul-
president Szell Kálmán, care în locul bolnavului ministru de honvezl polemizează acum cu oratorii opoziției. Așa vorbește, ca și când dela ministrul comun de războiu și-ar fi împrumutat pentru discuția aceasta ideile și modul de gândire. Verbește ca un neoaș general austriac, în al cărui gât nu e nici o iedeie maghiară și în inimă nu are nici un simțământ maghiar. Ne dănează drepturile, își bate joc de niște înțele noastre naționale și vestește astfel de dogme despre germanizarea honvezimel, că probabil o să rămână uimit de ele chiar și bolnavul baron Fejérváry, sau cel puțin se va ciudi de cinismul deosebit al ministrului president, cinism, prin care cu o virtute în adevăr militară desbate cele mai juste și mai echitabile plângeri ale opoziției.”

Bătăie sângeroasă în Reichsrath.

Nu e chip de-a se mai susține ordine și liniște în Reichsrathul din Viena. Scenele condamnabile din zilele trecute, în ședința de ieri au degenerat în bătăie sângeroase. Speranța Monarhului, exprimată săptămânile trecute, că adică viitorul apropiat totuși va readuce liniștea și pacea și că parlamentul totuși va pute să lucreze în tihnă, — nu se realizează. Din contra chiar, ori-ce lucrare parlamentară este mai ales azi împiedecată cu desăvârșire. În luptele afurisite dintre membrii diferitelor partide certate, azi în Reichsrath nu se mai cruță nici integritatea corporală și nici cea mai mică schintea din nimbul vieții parlamentare.

Scenele grozave din ședința de ieri o confirmă aceasta pe deplin.

Vice-presidentul Prade, la începutul ședinței a făcut atent pe deputatul Ciasvorca, să nu-și lungească vorbirea, ce avea să rostească la autentificarea protocolului ședinței trecute.

La asta însă Ciasvorca a ripostat cu furie: „Auzi, domnule president, eu te fac atent, să mă lași în pace!”

Presidentul numai decât i-a de-

tras cuvântul și cu asta scandalul s'a pornit.

Deputatul ceh socialist Fressel pe neobservate s'a urcat pe tribuna presedială, a smuls lista oratorilor și alte acte din mâna presidentului și le-a rupt în buclă.

Intr'astea deputații Berger, Hoffer, Iro și Mihalik ca turbați au năvălit asupra lui Fressel, l-au tirat jos de pe tribună și în mijlocul unui sgomot teribil, ajutați și de ceilalți pangermani, — l-au împătărit peste cap și undr-l puteau ajunge, până-ce Fressel a fost năpădit de sânge.

În fața scenei sângeroase, „părintii patriei” au devenit și mai turbați. Au luat la nouă bătăie pe cehul Fressel, care sbiera plângend, l-au ridicat pe sus și într'un sgomot infernal — l-au asvirlit pe ușă afară.

În mijlocul acestor scene oribile, ședința a fost încheisă și „deputații” Austriei s'au împrăștiat în toate părțile, lărmuind și vociferând, cum rar se mai întâmplă.

Din România.

Instalarea comisiunii interimare a Capitalei.

Duminecă, la orele 3 după amiază, a avut loc la primăria Capitalei, cu ceremonial obișnuit, instalarea comisiunii interimare.

Instalarea s'a făcut în prezența d-lui P. S. Aurelian, ministru de interne, asistat de dl Andreșescu, directorul afacerilor comunale dela ministerul de interne.

Dl Paul Arion, fost prim-ajutor, era de față.

Dl ministra de interne a dat citire decretului regal prin care, în urma demisiei fostului consiliu comunal, se instituie comisiua interimară și se numesc d-nii: Emil Costinescu, președinte; Bibicescu, vice-președinte; V. Lascar, Alex. Constantinescu, Gh. Assan, Anton Vanicu și Ep. Ciocanelli, membri, cari vor conduce afacerile comunale până la alegerea unui nou consiliu comunal.

Membrii comisiunii interimare au depus pe rând, în fața preotului, jurământul de credință cerut de lege:

„Jur credință regelui, Constituției și legilor țării, iar sprigin intereselor comunale.”

Singur dl Vasile Lascar, fiind plecat la Brăila, unde însoțise pe dl Sturdza, la marea întrunire publică ținută acolo de partidul național-liberal, n'a putut fi de față la instalarea comisiunii.

Din străinătate.

Noul guvern bulgar s'a constituit în sfârșit, în modul următor: Caravelof presidiu și finanțe, Mihail Sarafof interne, Danev externe, Al. Radev justiție, Slaveicov instrucție, Ivan Belinov lucrări publice, Ludscanov agricultură și comerț, gener. Papricov războiu.

Dintre aceștia Belinov și Slaveicov sunt partizani de ai lui Oravelof; Danev, Sarafof și Ludscanov sunt din partidul Trancov; Radev a fost înainte vreme președintele comitetului macedonean, iar Papricov se știe că este fervent Sarafofist.

Ministerul astfel constituit, cu Radev la justiție, zice c'ar vrea să dea satisfacție României, în chestia asasinatului lui St. Mihăileanu.

Joni ministerul se prezintă Sbraniei. Intre deputați se găsește și un român, Ionescu, ales de cercul românesc al Silisriei.

Criza ministerială în Spania După căderea ministerului Sagasta, din cauza recederea tulburării, regina-regentă a însărcinat cu formarea noului cabinet pe Ascaraga. Acesta nereușind să formeze un minister, și-a depus mandatul cu care a fost însărcinat. Regenta a chemat în urmă pe Villaverde, recomandându-i să încerce a forma un minister de concentrare conservatoare.

Villaverde s'a consultat în această privință cu Silvela. Lista ministerială pe care a stabilit-o era următoarea:

Marchizul Villaverde presidiu și finanțe, Pidal externe, Vaddillo justiție, Yquierdo marină, general Linarez războiu, Allendes Alazar interne, Valdosera, Tejada instrucție, Aparicio lucrări publice. Nici el însă n'a reușit.

Complot în contra regelui Italiei.

Din Paris se scrie, că acolo s'a primit o știre de senzație: anarhiștii din Rio de Janeiro au hotărât asasinarea regelui Italiei. Poliția braziliană a și descoperit pe membrii complotului și a arestat pe Ceaira și Donati, cari au și mărturisit, în cele din urmă, că da, clubul anarhist a decis asasinarea regelui Italiei Victor Emanuel.

Trăgându-se la sorți, i-a căsut lui Lavechia însărcinarea asasinării. Acest anarhist trăiește în Montevideo, de unde el a și plecat în Europa, nu de mult, ear' alaltăieri a sosit la Genua, unde a fost arestat numai decd. Planul era, ca palatul regal să fie aruncat cu dinamită în aer

Se spune în același timp, că anarhiștii au hotărât și asasinarea regelui Portugaliei și un anarhist portugez a și plecat din America la Lisabona.

Noutați

Arad, 6 Martie n. 1901.

Regele Carol I al României, după cum este informat „Vossische Zeitung”, va duce să reînvoacă, la Sofia, vizita principelui Ferdinand, care vizitase pe rege Carol la Sinaia.

Dr. Vasile Dan face cunoștință cu „și-a deschis cancelaria advocatului în Sibiu, Strada Macelarilor Nr. 23. D. Dan este un bărbat zelos și simpatie; nu ne îndoiim, că el va câștiga încrederea obștească și va unul dintre cei mai distinși apărători nu numai ai celor năpăstuiți ca particulari, ci și apărător al intereselor naționale.

Noi îl felicităm.

Inconștientul dela Sibiu, care pe cel era sub epitropia lui Dedu îl proclamase arhimandritul Hamsea candidatul național la scaunul de episcop, publică și el în ziarul său, Intocmai ca „Arad és Vidéke”, Arad, raport plin cu sfrontate neadeveriri despre greva, care s'a terminat deja. Nu se putea să rămână din corul conducătorilor „autorizată”.

Am întreba însă pe dl Dr. Rațiu: închipue d-sa, ca poate elevii minori să a drepte și să se poată plânge de nedreptate ce li ar face corpul profesoral și consiliul? Pentru-că, dacă admite aceasta, nici să nu mai facă politică, ci să lase condreia foii lui Imbăruș!

Studentii ruși executați Se știe, că studenții universitari, din cauză că făceau tulburări în Kiew, drept pedeapsă au fost înrolați în armată. 15 dintre ei însă, au voit să depună jurământul. Ei au fost diși la moarte. Se credea însă că țara va grația, trimițându-i cel mult în—Sibiu. Se știe acum, că nenorociții au fost cutați prin ștreang.

Voiuicoșii! Se știe că fiind osădat 6 săptămâni temniță de stat pentru că Barthá Miklos, voinicosul, a primit ca pedeapsă să-și ceară grațiarea, ceea-ce nu obținut.

Citim acum, că M. Sa prin act de ție prea înalt a intervenit, ca în contra Pá'yi Ede, redactor al ziarului „Magyar” să nu se urmeze nici măcar cercetare decătoarească ce se începuse pentru că elase cu șpanul Hollaky Artur.

Desigur, clemența monarhului a solicitată de camierul báró Báffy.

Scrisori.

VI.

Lui Adrian.

Earna e lungă și-mi așterne melancolie în suflet. Mi-e rece soba, mi-e rece inima și grigile mă inconvoaie. Imi îmbrac paltonul și mi duc melancolia la plimbare, prin viscol și prin bătaia de fulgi. În surgăitul săniilor, în șuerul crivășului, glasul cobitor din lăuntru amuțește. Și de nu tace mă duc mai departe, mă duc până în capul orașului. Aici e o tavernă și în ea e leac pentru suflete chinuite de frig, de dor și de jale.

Tavernele aceste sunt cuiburile nemulțumirilor. Aici vin muncitorii să-și potolească necazul. Aici se adună greviștii să-și povestească plângerile. Aici se rătăcesc cerșitorii în căutarea gologanului. Câte-o femeie, ce cântă din chitară, câte-un trubadur faraon, ce scârțâie din vioară, stau ghemuiți într'un colț. Cu toții sunt înrudiți în nemulțumiri și în a visa o soartă mai bună. Ear deasupra lor visează plutind un nour greu de fum de tutun...

Și ce bine mai poți visa în tavernă... Stai într'un colț de masă și te reazimi în cot. Înaintea ta o cupă de vin încălzit și dulce ca mursa. În aburii lui e aromă de scorțișoare. Bei și-l simți până în vârful degetelor, furnicându-ți prin vine. Și începe să-ți fie bine.

La masa din fund e o lume de Ardeleani. Muncitorii dela 30 de ani în sus. În fiecare Duminecă ei se adună în cărețmă, de-și povestesc nevoile. Vorba se învârtă în jurul traiului greu și a dorului de casă. Dela începutul său la sfârșit vorba lor e tristă, — cea mai pesimistă notă în atmosfera aceasta. Unul dintre ei, un moșneag cu plete lungi și albe ca eara de-afară, își scoate fuerul din tureacul cismel și cântă o doină. Ceilalți ascultă cu evlavie. Pe fața lor o durere mută se întipărește... Sărmanul român Ardelean! Ori unde ar fi el, trebuie să plângă și să plângă. Vorba poetului: „Val ție! Când nu te bate legea, te bate firea ta!”

Și cum eu n'am venit aici să plâng, imi caut o altă lume de gândire. Doina moșneagului mi-o recheamă îndată. Imprejurul meu nu mai văd și nu mai simt ni-

mic. Sunt departe, departe, departe... lângă leagănul copilăriei mele, la poale de munte. E în amurg de seară. De pe coastă văd o turmă de capre coborîndu-se. Înaintea lor pășeste o fetiță, rumenă ca o floare de gutăiu și cu rochia prinsă în brtu. Un țap, cu clopot de gât, saltă în jurul ei, behăie și-i face curte ca un berbant cavalier... În urma ei caprele vin șiruri-șiruri cu mutre blăjine ca un pension de fete dela călugărițe. Convoiuil îl încheie un sprinten ciobănel ce cântă din fuer... Hehe! De-ai ști ce s'a ales din acel ciobănel! El și-a lăsat turma și coasta și fuerul drag și s'a dus în lume să învețe carte. Dar astăzi s'ar lipsi de toată învățătura, să mai poată fi odată în mijlocul căprioarelor sale și să mai poată odăți privi în ochii cei negri ai ciobăneuței rumene ca o floare de gutăiu și cu rochia prinsă în brtu...

Ei da! Din ciobani suntem cu toții! De ce mi-aș tăgădui obârșia? Si dacă regret c'am pierdut ciobănia o fac mai ales de dorul acelei ciobance, pe care n'o mai găseșc. Imi închipui, că nimeni alta nu poate iubi ca ea, cea crescută în razele soarelui; nimeni nu poate săruta ca ea, ciobăneuca cu buzele înflorite în grădina din coasta satului meu... Cum o chema

numai? Veta mi-se pare! O. Veta, Veta, cât te-am dorit și cât am alergat lume după tine. Deși... tu poate deși-ai găsit pe ciobănelul-tău și seară și visezi cu capul răzimat de cămașă ioașă a bărbatului tău, ear între voi copil se sbengue și behăie ca iadna cu care împreună ne jucam odinioară.

Așa se visează 'n tavernă. În iubire perdută, vieată fără rost și de vieată mai dulce. Și cum tot bei din de vin căldura îți învârlue sufletul topește sloiul de ghiță din el. Lum pare apoi mai bună și pare-că ai stat în brațe, să poți... Nu știu de ce, când ție-cald și-ți e bine ai tot stat în brațe și ai tot săruta...

Rând pe rând figurile mohorâte din tavernă. În urma lor rămâne lina fum. Pe-o bancă mai șede un țălă privește cu ochii săi frumoși la viața firii din pahar. Vezându-se aproape de rusticul cavalier începe să ngăoie un de iubire, adresat Santuzzei sale de

va fi văzut că I. Frichi" circului său să dea față cu judecătoria și apoi cu temnița, fie măcar pe câte-va săptămâni numai!

Invățator asasinat Un omor îngrozitor s'a petrecut Duminecă noaptea în pusta *Hatháza*, pe domeniul contelui Nádasdy de la Forray Nagy-Iratos. Invățatorul ungar *Horváth Kálmán* din *Hatháza*, petrecându-și peste noapte în cărcimă cu mai mulți țerani unguri din *Nagyvarjas*, mai întâi țeranii între oală au început să se certe și din ceartă au ajuns la bătaie, iar pe urmă au amenințat și pe numitul invățator, că — au să-și stingă viața încă în decursul nopții. Amenințarea a devenit fapt invățatorul a plecat singur spre casă într'ua întunecă neastrăbătut. Țeranii s'au luat pe urma lui și l-au ajuns în drum, unde l-au bătut cu măciucile astfel, că l-au lăsat aproape mort, scaldat în sânge în starea aceasta a fost găsit a doua zi de alți țerani, care l-au pus la trăsură și l-au dus acasă, unde în scurtă vreme a murit în dureri cumplite. S'a pornit aspră cercetare în contra ucigașilor.

Instalare de paroh. Duminecă, în 3 Martie n. a fost instalarea noului paroh *Liviu Rațiu* în comuna *Macea*.

Bancă în faliment. Din *Chichinda-mare* se anunță, că institutul de bani „*Takarék és Előleggyűlés*” de-acolo ori (5 Martie n.) a anunțat faliment. Pasivile băncii fac 500.000 coroane. Din banii depuși, a căror sumă e de 400.000 coroane, abia dacă va fi mântuit 1—2%. Cea mai mare parte din deponenții păgubiți sunt micii industriași. Inuși orașul *Chichinda-mare* perde prin acest faliment 20.000 coroane din fondul săracilor. Unele bănci creditoare au cerut execuție de asigurare până la suma de 320.000 coroane în contra membrilor direcțiunii și ai comisiei de supraveghiere a băncii falite; în timp ce aceasta abia poate să arate în casă 3200 coroane în bani gata. — Brava finanțarii se găsesse între „patrioți”!

Dueluri sângeroase. Știri despre noi dueluri sângeroase se anunță earăși, din două locuri. Unul s'a petrecut în *Recoș* (comitatul *Timiș*) între solgăbirul *Korossy György* și între *Krick Aladár*, inspector de domenii în secția ministeriului de agricultură. Duelul s'a petrecut cu pistolul la distanță de 20 pași și a fost o urmare a unui schimb de vorbe. La a treia împușcătură glonțul lui *Krick* a nimerit plămâna dreaptă a lui *Korossy*, care a căzut imediat scaldat în sânge. A fost dus la spitalul din *Timișoara*, unde după chinuri grele a murit. — Al doilea duel, tot cu pistolul, s'a întâmplat în *Korneuburg* între oficerii rezervei *Carol Milla* și *Carol Pellecher*. La

din țara portocalelor... E un cântec desperat pe semne, căci Italianul meu gesticulează viu, strânge pumnii convulsiv, vocea îi tremură și ochii frum și îi sunt plini de lacrimi, când oțtează: *donna, donna mia...* Cântă, dragă, cântă, căci și eu am cântat ca tine odată și știu ce alinare-i cântecul!...

E târziu. Că singură lampă mai arde și-și respiră lumina somnoroasă peste noi. Italianul obosește. Cuvintele *mia cara* îi îngheață pe buze. Capul lui, greu de vin și de amintiri, cade pe masă, acoperit de pălăria cea mare cât o roată. Mănile și le întinde de-a lungul mesii, apoi instinctiv își duce una sub cap și pe cealaltă și-o încolățește în jurul sticlei celei deșarte... și horecâie.

Eu stau de povești cu *Eliza*, nevasta cărcimarului. O femeie cu minte e *Eliza* și iubitoare de povești. Și ce poate fi mai frumos în nopți de eamnă, decât să stai de vorbă cu o femeie cuminte? Afară să fie frig, în suflet să-ți fie cald și tu, privind în ochi negri de femeie frumoasă, să nu simți cum zboară timpul...

A fost odată un tânăr visător, — îi spun eu *Elizei*. Și pornind de-acasă în lume

prima descărcare glonțul a nimerit și *Carol Pellecher* a căzut mort pe câmpul duelului.

Răscoală mare, scriu ziarele maghiare, că ar fi fost în comuna *Lissa* din comitatul *Făgărașului*. Și anume în contra protopopului *Iuliu Dan* și a preotului local, care voiau să încasseze datoria de 14.000 coroane. Sătenii i-ar fi alungat însă și a trebuit să intervină locotenentul de geandarmi *Deák Gyula*, fibirul și 24 geandarmi, pentru a se restabili ordinea. Sătenii, desigur, și-au făcut ei înșiși necaz!

Sinucideri. Se anunță din *Cluj*, că locotenentul *Wilhelm Pausinger* dela regimentul de infanterie 51 de acolo s'a sinucis Sâmbătă astfel, că întâiu a beut otrăv, apoi și a tras un glonț în cap. — Tot asemenea se telegrafiază din *Sopron*, că sublocotenentul *Alfred Lonchar* dela armata comună de-acolo s'a sinucis în aceeași zi printr'un glonț de revolver. — Din *Viena* asemenea se anunță, că locotenentul dela infanteria de-acolo *Alfred Buschan* și a tras și el în cap un glonț de revolver. Bar precina — nu se știe.

Furtul postal dela B. Ciaba. Încă pe la sfârșitul lunii *Ianuarie* s'a întâmplat, că filiala din *B. Ciaba* a băncii aradane industriale și populare pusese la posta de-acolo o scrisoare cu bani, care conținea 10.000 coroane. Scrisoarea era adresată centra'ei din *Arad*, dar' a dispărut fără urmă. Direcția postală din *Oradea-mare* a pornit cercetare și Sâmbătă trecută au fost arestați doi oficiali postali din *Ciaba*, ca bănușiți în cauză, anume: *Csákó Dániel* și *Czinner Aron*. Amândoi arestați neagă că ei ar fi săvârșit furtul și pun vina pe alți oficiali dela posta de acolo. Cu toate astea, judele instructor îi ține încă pe amândoi în arest. — Minunată siguranță postală, n'al ce zice!

Instalarea lui Mac Kinley. Eri, în 5 Martie n., s'a îndeplinit cu mare solemnitate instalarea realcului president al Statelor-Unite, *Mac Kinley*. Momentul mai important al festivităților de instalare a fost marșul convoiu al veteranilor și al miliției.

Generositatea Țarului. Din capitala *Rusiei* se anunță, că Țarul *Nicolae II.* a instituit în *Helsingfors* o comisie, care are misiunea, să studieze relațiile populațiunii fără pământ din *Finlanda*, trimițând totodată și 2 milioane marea, cari să fie împărțite între locuitorii fără pământ din *Finlanda*.

Prețul insulelor Filipine. Se anunță din *Washington*, că senatul Statelor Unite a votat un proiect de lege, în sensul căruia Americanii sunt hotărâți și se obligă să plătească Spaniei 100.000 dolari pentru insulele *Filipine*.

el intră obosit într'o cărcimă. Acolo zărește niște ochi de cărcimărită, ochii vrăjiți îi iacobnesc. De dragul ochilor, el nu poate pleca mai departe, ci-și bea toți bănișorii. Și când se hotărăște să plece, ea-și mize să mai stea, căci... de, e mândru și el!... și mai stă și mai bea și haina de pe el și o bea de dragul ochilor ei... Bea toată noaptea și în zorii de dimineață, când voea să plece, frumoasa cărcimărită îi cere inima drept amanet... Atât avea visătorul, o inimă și și-a amăretat-o de dragul ochilor ei...

Elizei îi place povestea mea și-mi spune, că e o vechie poveste, care însă rămâne de-a pururea nouă...

Italianul horecâie, Lumina din lampă e tot mai rară și mai somnoroasă. Afară e viscol. Eu stau de povești cu *Eliza*...

Fidelio.

Impărăteasa Chinei se teme să meargă la *Peking*. Cu data de 5 Martie n. se telegrafează la *Londra*, că văduva împărăteasă a Chinei se opune foarte mult, ca curtea să se întoarcă la *Peking*.

Tempora mutantur. Se telegrafează din *Roma*, că zilele acestea tribunalul de acolo, după o pertractare de două zile într'un proces foarte sensationat, a condamnat la temniță pe 14 luni și 17 zile pe marchisa *Santassia* pentru delictul de escrocherie. Marchisa condamnată a fost odinioară damă de onoare a reginei italiene, azi văduvă, *Margareta*, și mai ales pentru asta sentința a produs enormă senzație.

O stea nouă. Din *Caloce* se anunță, că într'una din seriile trecute observatorul „*Haynald*” al societății „*Ius*” de-acolo a descoperit o stea nouă în constelația *Perseu*. Lumina noului stele e de primul rang și emulează cu *Venus*. În fiecare seară noua stea se poate vedea pe la orele 8 seara în direcție ceva spre vest dela orașul *Caloce*.

Din public.

Intimpinare. Onorată Redacțiune! În N-rul 27 din 31 Febr. a. c. al „*Tribunei Poporului*” dl *Teodor Orlea*, teolog absolut și precum se spune scriitoras în cancelaria consistorială din *Sibiu* își permite a se ocupa de persoana mea, și procesul de calomnie, intentat în contra autorului atunei ascuns în tuș, ear' acum devenit *Teodor*, pentru o corespondență infamă publicată în Nr. 270 din 1899 al „*Tribunei*” în contra mea.

Reg deci On. Redacțiune să binevoiască a da lec în coloanele prețutului d-voastră ziar la următorul răspuns:

Nisuița și scopul articolului dlui *T. Orlea* este foarte evident. Voiește să-și scuze păcătoșenia intervertind adevărul și să facă asupra mea presiune prin publicitate, de a-l face scăpat, ascunzându-se la spatele „*Statutului Organic*”, care nu are absolut nimic de a face cu calomniile dlui *Orlea*. Trebuie să știe dl „teolog absolut” că *Statutul Organic* nu servește și nu poate servi de bază și scut calomniatorilor, nici penelor plătite, nici răsbunșrilor nedemne.

Lucrul stă altfel de cum îl întortochiază dl *Orlea*.

Anume în anul 1899 invățatorul bătrân pensionat *Nicolae Bărbat* — a cărui fiu *Ioan Bărbat*, invățator diplomat, care funcționase doi ani la școala confesională din *Ucea-inferioară* cu mare zel — prezentându-se — obosit de drum și deprimat de o profundă nemulțămire sufletească — își spune că fiul său invățatorul este delăturat dela școala din *Ucea-inferioară* față de unul necualificat — și că are lipsă de două atestate cari trebuiau înaintea la inspectorul scol. reg. M'a recercat să i-le estradad spunându-mi că i-se pretind în limba maghiară, și deoare-ce cu traducerea și legalizarea i-s'ar cauza spese, ear' el este acum om lipsit, m'a prezentat două atestate scrise gata în limba maghiară — a căror cuprins corăspundea adevărului, rugându-mă să i-le subscriu.

L'am cunoscut din copilărie pe acest invățator, acum bătrân și totdeauna l'am stimat și văzându-l starea critică a bietului invățator și obosala și deprimarea am fost cuprins de „*milă* și simțământ de bunăvoiență”, spre a-l ajuta, am scris acele atestate românește: *Nicolae Borza* după-cum se vede din subscriere.

M'am recunoscut greșeala publică în „*Tribuna*”, am cerut înțiu dela *Veneratul Consistor* ca să se introducă cercetare disciplinară contra mea care s'a și ordonat.

Cred deci că procedura mea a fost destul de bărbătească, deamă și corectă: pentru-că „erare humanum est”.

Dl *Orlea* însă în calitate de scriitor în cancelaria consistorială, abuzând de oficiu a scris în Nr. 270 în „*Tribuna*” în anul 1899 un „articol” infect apostrofându-mă de „*monstru al omenimei*”, „*moralicește cu totul decăzut*”, „*criminalist*” — călcător de jurăminte etc.

Pentru aceste calomnii infame am intentat proces de presă contra dlui „teolog absolut” și nici decăt pentru faptul simplu că de ce a dat în vileag extradarea acelor două atestate. Nu „*Statutul Organic*”, nici le noastre bisericești și nici doi Români

nu vor sta deci înaintea tribunalului ungar, cum zice dl „teolog absolut”, ci vor sta un calomniator și un calomniat, căci apostrofările dlui *Orlea* la cari nici nu este îndreptățit — sunt toate neadeveruri grosolane și calomnii dure.

Nu este vorba în proces nici despre aceea că corect am purces sau nu la extradarea atestatorilor, dar' fapt este că apostrofările dlui *Orlea* sunt incorecte și înzadar voiește să aducă în legătură calomniile sale ordinare cu biserica și națiunea „*Magna petis Phaeton*”!

Nu este adevărată nici acea aserțiune a dlui teolog. abs. că ar fi fost atacat ca ofițier, căci atacurile au fost foarte, ba de tot personale, ee altfel nu alterează faptul calomniei.

Dar de ce nu a subscriis voicosul teolog absolut acel articol sau corespondență, dacă cugeta că apostrofările nu fost atât de corecte? De ce a stat ascuns în tuș până ce a trebuit scos eu puterea legii de acolo? Pare mi-se că tare simte musca pe nas, — pardon pe căciulă. Și de ce nu a scris dl scriitor dela consistor și la „*Tribuna*” în asemenea ton, ca acum? Se vede că dușul rece l'a adus la puțină judecată.

După semne procesul ori cum se va fini, cred că va fi numai folosul d-lui teolog abs. și scriitor, fiind încă om tânăr. Se înșală rău teologul ad. *Orlea* când se laudă, — verba *Românului*: „*laudă-te gară*” — că pe el îl va jeda a tribunalul ungar, ear pe mine mă va judeca toată suflarea românească; fiind-că calomniatorul *Orlea* nu este „*toată suflarea românească*” și suflarea românească nu se face complice, nici se lasă sedusă de calomnii ordinare, fie acele venite chiar din pana simbriașă a unui teolog abs. sau scriitoras la cancelaria consistorială. Prea se umflă broasca!

Poate fi sigur dl calomniator, că toți aceia cari mă cunosc știu că totdeauna mi-am îndeplinit datorința de preot și de *Român*. Și l pot asigura ca apostrofările sale necorecte și nedemne, numai resens și scandalisare au produs în toți oamenii de bine cari mă cunosc.

Cred că și On. Redacțiune a „*Tribunei*” numai din acel motiv i-a refuzat d-lui teolog publicarea articolului, căci s'a convins că a abuzat de ospitalitatea ziarului.

Ca încheere la reflexiunile On. Redacțiunii îmi permit a observa, că eu am înțiu totdeauna și în și acum foarte mult la adevărata opinie românească cred însă că și On. Redacțiune concede că calomnia neagră a unui individ, nu reprezintă și nu formează opinia publică românească.

Viștea inferioară, în 2 Martie 1801.

Nicolae Borza, paroch.

Nouă ne-ar plăcea, cu toate acestea, ca incidentul să se rezolve fără intervenția judecătorească. Este chip! — *Redacția*.

Posta Redacției.

Dlui dr. *A. Halic*, *Lipova*. Credem mai nimerit ca să te adresezi d'a dreptul în persoană, d-lui *Tuduceen*, care fiind un bărbat rezonabil și ditor să strângă în jurul său, la lucruri bune, pe toți frații, de sigur va accepta diu propunerile D-Tale ceea ce va fi acceptabil.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 5 Martie. Capitulara lui *Bota* e probabilă. Consiliul de stat ce s'a ținut în *Petersburg* a autorizat pe *Bota* să capituleze punând însă condițiunile următoare:

Toți *Burii* de pe insula *Sta-Elena* să fie liberați.

Olandezilor din *Capland*, cari s'au alăturat *Burilor*, să li-se dea amnestie.

Transvaalul și *Oranjul* să ajungă sub suzeranitatea *Englizei*, dar să beneficieze de o autonomie largă.

Kitschener ar fi gata să primerească aceste condițiuni, dar guvernul englez forțează capitulara necondiționată și exilarea bărbăților guvernului celor două state.

De *Wett* a declarat, că el și după capitulara lui *Bota* va urma lupta de guerrilă.

Editor. *Aurel Popovici Barcianu*.

Red: respuns: *Ioan Russu Șirlianu*.

ECONOMIE.

Reprivire economică de peste săptămână.

Cereale (bucate.)

După bursa din Budapesta

În urma timpului friguros și cu ză-
mări anunțate din toate părțile, chiar și din
străinătate, consumenții de cereale s'au măr-
ginit numai pe lângă acoperirea trebuințe
lor lor stricte, astfel și prețurile cerealelor
au rămas în parte neschimbate. Schimbă-
rile de peste săptămână au fost deci ur-
mătoarele:

Grâul: slab cercetat, s'a vândut cu Cor.
7.49—7.52

Săcara: d'asemeni, s'a vândut cu Cor.
7.22—7.30

Orzul: ceva mai bine cercetat, s'a vândut
cu Cor. 6.15—6.50

Ovăzul: slab cercetat, s'a vândut cu Cor
6.—6.65 după calitate

Cucuruzul: s'a vândut cu Cor. 5.30—5.40
per 50 kilograme.

Făina

Nr.	0	1	2	3	
Cor.	24.80	23.80	22.60	21.80	
Nr.	4	5	6	7	8
Cor.	21.40	20.40	19.10	16.10	10.80

Făină roșie
tărite:

Nr.	0	1/1	I	II	II/B	III
Cor.	24.—	23.60	23.20	19.20	17.40	15.40

per 100 de kilograme.

Păștăioase

Fasole: Cor. 8.25—9.—

Mazăre: „ 10.50—12.50

Linte: „ 10.—15.—

după calitate.

Semânța de cânepă: 9.50—10.—

Macul: „ 22.—25.—

Hirșcă: Cor. 5.—5.75

per 50 de kilograme.

Unsoare de porc, sistându-se fabricațiunile
de salamă, a fost slab cercetată și
s'a vândut cu prețuri mai scăzute
la Cor. 54.50—55.— per 50 kilogr.

Slănină: Cor. 47—48 „ „

Semințe:

Trifoiu roșu: din anul 1900 Cor. 51. 60.—

Lupină: „ „ 40.—48.—

Mohor: „ „ 7.50—7.75

Prețul dela 22 Februarie n.

Din Arad.

Grâul cel mai bun . . . cor. 7.64—7.65

Cucuruz 5.28—5.25

Săcără „ 7.28—7.29

Orz 5.50—5.60

Ovăș 6.29—6.30

In atențiunea domnilor în-
vătători români. Aducem la cuno-
știința domnilor învățători de la școa-
lele populare, că a eșit de sub tipar
Geografia comitatului Arad, de în-
vătătorul Damaschin Medre, — ca
manual cu mai multe cărți geografice.
Intocmit pentru clasele III. IV. ale
școalelor populare, și aprobate de
Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Admi-
nistrațiunea „Tribunei Poporului“ din
Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto
postal.

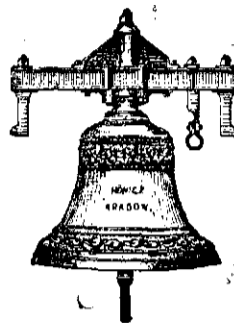
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de
pompe, arangeată pe motor de vapor,

Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe
lângă cele mai favorabile condiții de platire
— recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg., invenție proprie, cari au avantagiul
că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea
unui și acelui-ași clopot tare și cu sunet odânc,
— se face o economie de 20—30% la
greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer,
ce se pot învârti și postamentele de fer, prin
a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învârti, cum și turnarea din nou a clopo-
telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-
solviere neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se
trimit gratis.

543 7—52

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	flor
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu cărți geografice	—	—70 „
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.— „
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80 „
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.— „
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.— „
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2.50 „
7.) „Războiul pentru neatârnată“ de George Coșbuc.	—	1.20 „
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.— „
10.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3.60 „
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1.60 „
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.— „
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1.50 „
14.) Instrucțiuni populare populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz	—	1.20 „
15.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preludiu tradusă de Il. Chendi și C. Sandu după Hermann Sudermann	—	2.— „
16.) Henric Ibsen „Ziua Invierei“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de Il. Chendi și C. Sandu	—	1.— „

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 flori spese postale.